

Pozměňovací návrh k Vládou schválené změně v energetickém zákoně

Svaz podnikatelů pro využití energetických zdrojů

Na Pankráci 1062/58, 140 00 Praha 4

Tel./fax: (+420) 244 467 062 e-mail: spvez@spvez.cz

V Praze dne 10.2.2011

Vážená paní poslankyně, pane poslanče,

přicházíme za Vámi jako členové Svazu podnikatelů pro využití energetických zdrojů v souvislosti s blížícím se schvalováním novely energetického zákona (sněmovní tisk č.232). Jsme podnikatelský Svaz, který sdružuje více jak 400 provozovatelů malých vodních elektráren (dále MVE), kteří vyrábějí elektřinu s využitím vodní síly, v řadě případů ještě původních pil a hamrů, kterých na území první republiky bylo více jak 10 tisíc. Tato zařízení z větší části byla u zrodu naší elektroenergetiky.

Je tedy zřejmé, že vodní elektrárny jsou historicky vyzkoušené jako jeden ze základních zdrojů elektrizační soustavy. V souvislosti s návrhem energetického zákona a následujícího zákona o podpoře obnovitelných zdrojů jsou vodní elektrárny zahrnovány do jedné velké skupiny obnovitelných zdrojů energie a to se všemi z toho plynoucími důsledky, tj. nespolehlivost dodávky, rychlé a časté kolísání výkonu, nekvalitní elektřina apod.

Novela energetického zákona odráží obavu z bezpečného provozu sítě v důsledku náhlých velkých nárůstů zátěže, způsobených obtížně předvídatelným kolísáním výroby ve větrných a fotovoltaických elektrárnách nejen v České republice, ale zejména v Německu, se kterým je naše elektrizační soustava propojena. V důsledku toho se navrhuje dispečerské řízení přenosové i distribuční soustavy, které pro udržení stability sítě umožní omezování výroby všech zdrojů od instalovaného výkonu 100 kW. Zahrnutí malých vodních elektráren do dispečerského řízení pro možnost regulace jejich výroby je technicky i ekonomicky chybné.

Vodní elektrárny mají specifikum právě ve stabilní dodávce energie do sítě. Roční využití instalovaného výkonu vodní elektrárny je až 5000 hodin, to tedy znamená, že většinu roku vyrábí 24 hodin stálé množství elektřiny. Fotovoltaická elektrárna má roční využití maximálně 950 hodin a každý den výroba několikrát

kolísá od nuly do maxima a zpět k nule. Podobně větrná elektrárna, která má roční využití instalovaného výkonu asi 1500 hodin ale její kolísání je ještě nepravidelnější, než je tomu u fotovoltaiky.

Dodávka elektřiny z malé vodní elektrárny má tedy nesrovnatelně vyšší kvalitu. Malé vodní elektrárny nezpůsobují „nenormovaný“ stav sítě a jejich omezování je hospodářský i technický nesmysl. Navíc dodávka energie se zpravidla realizuje v koncových bodech rozvodné sítě, kde se ihned spotřebuje, takže se výrazně snižují síťové ztráty.

Pro regulační opatření jsou v zákoně vybrány takové zdroje, které „mají nulové náklady na výrobu“. Tím se rozumí, že omezením jejich výroby nevzniknou přidané ztráty či škody. U MVE však tomu tak docela není. MVE plní i řadu dalších funkcí, a to zejména vodohospodářské a ekologické. MVE je komplexní vodohospodářské dílo s pravidly pro hospodaření s vodou a limity pro dodržování hladin a průtoků. Průtoky i hladiny nesmí být rozkolísávány. Je důležité, aby nebyly náhlým odstavením narušovány průtoky vody v tocích.

Dispečerským řízením ve smyslu novely energetického zákona se rozumí možnost odepnutí zdroje z plného okamžitého výkonu, jiná možnost ani technicky není. To v řece, kde je tato MVE, vyvolá průtokový „chaos“ (až vysušení řeky) v trvání až desítek minut, pokles hladiny pod MVE a to se bude násobit po vodním toku dále na dalších jezích a MVE.

Každé mimořádné odstavení přináší nutnost mimořádné (havarijní) manipulace s vodou, s celým vodním dílem (jezové klapky, stavidla, jalové propusti atd.). Má to negativní vliv i na funkci biokoridorů a rybích přechodů, které jsou mnohdy nedílnou součástí těchto děl (možný úhyn ryb). Uvedení MVE zpět do provozu často není možné bez složitých a dlouhotrvajících procesů, které musí být řízeny obsluhou na místě. Není to tedy zařízení s podobnou prostou obsluhou jako fotovoltaické elektrárny (dále FVE) či elektrárny větrné. Navíc u mnohých MVE jsou specifické požadavky na zajištění bezpečnosti práce, bezpečného pohybu osob v okolí vodního díla apod., a proto není možné akceptovat nahodilé externí zásahy tohoto typu výrazně zvyšujících riziko ohrožení zdraví a života lidí.

Regulační opatření ze zákona jsou možná a zcela jistě je nutné je praktikovat na zdrojích FVE a větrných, které jednak samy nestabilitu sítě vyvolávají a i svým charakterem a ovladatelností splňují bez problémů požadavky na dispečerské řízení. Regulací těchto zdrojů bude i problém ohrožení stability sítí ze značné části vyřešen.

Mezi obnovitelnými zdroji energie jsou však nejen výše uvedené rozdíly, ale i rozdíly ve výši finanční podpory. Zatímco v r. 2010 je u FVE výše společenské podpory (zelený bonus) ve výši téměř 12 Kč za kWh, u MVE je výše této podpory zhruba 2 Kč/kWh.

Na základě výše uvedeného stručného výčtu nejdůležitějších argumentů předkládáme v příloze své připomínky k problematickým ustanovením a dovolujeme si Vás požádat o podporu při jejich prosazování.

Za pochopení a podporu předem děkujeme.

Za SPVEZ:

Připomínky

k návrhu zákona o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), sněmovní tisk 232, předkládám následující připomínky a žádáme Vás o podporu při jejich prosazování.

1) Znění vládního návrhu § 11 odst. 2: „*Držitel licence podle § 4 odst. 1 postupuje při výkonu licencované činnosti při řešení krizových situací^{1e)} podle havarijního plánu a spolupracuje při tom s orgány krizového řízení; havarijní plán je součástí plánu krizové připravenosti^{1e)}.*“

Náš návrh na změnu:

V § 11 odst. 2 na konci ustanovení se tečka nahrazuje středníkem a dále pokračuje zněním: „tato povinnost se nevztahuje na výrobce elektřiny, jehož výrobní elektřiny má instalovaný výkon nižší než 1 MW.“

Odůvodnění:

Domníváme se, že je nutné odlišit licencované činnosti jak co do předmětu licence, tak i velikosti vlastní výroby elektrické energie a možných dopadů na všechny případně vzniklé krizové situace (tj. škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činnostmi člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací) dle zákona č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů. O krizový stav (resp. krizovou situaci) se jedná tehdy, je-li příslušným orgánem (vláda, kraj, okresní úřad) tento stav vyhlášen. Domníváme se, že povinnosti vypracovávat krizové plány u tak malých zdrojů energie je značně finanční a administrativně náročné, že se to vymyká smyslu řešení snižování administrativní náročnosti podnikání v tomto odvětví. Obdobné řešení uvádí předkladatel v ust. § 23 odst. 2 písm. r), věta za středníkem. V opačném případě by tato ustanovení byla ve vzájemném rozporu.

2) Znění vládního návrhu § 11a odst. 1: „*Držitel licence na výrobu elektřiny, výrobu plynu, obchod s elektřinou nebo obchod s plynem je povinen uveřejňovat způsobem umožňujícím dálkový přístup uplatňované podmínky dodávek plynu a ceny za dodávku plynu pro domácnosti a podnikající fyzické osoby s roční spotřebou plynu do 630 MWh, podmínky dodávek elektřiny a ceny za dodávku elektřiny pro domácnosti nebo podnikající fyzické osoby odbírající elektřinu z hladiny nízkého napětí. Změny cen za dodávku elektřiny nebo plynu nebo změny jiných podmínek dodávek elektřiny nebo plynu je držitel licence povinen uveřejnit nejpozději 30 dnů přede dnem jejich účinnosti.*“

Náš návrh na změnu:

V § 11a odst. 1 za slova „Držitel licence na výrobu elektřiny,“ vložit slova „s výjimkou držitelů licence dle § 4 odst. 1 písm. a) do instalovaného výkonu 1 MW,“ .....

Odůvodnění:

Držiteli licence na výrobu elektřiny je stanovena povinnost uveřejňovat způsobem umožňujícím dálkový přístup uplatňované podmínky dodávek elektřiny a

ceny za dodávku elektřiny pro domácnosti nebo podnikající fyzické osoby odebírající elektřinu z hladiny nízkého napětí a to bez jakýchkoliv dalších podmínek. Je zcela nemyslitelné, aby takovouto povinnost měla podnikající licencovaná osoba s instalovaným výkonem např. 50 kW, nebo i nižším a to i za předpokladu, že tuto vyrobenou elektřinu dodává např. sousedovi – podnikateli, jako konečnému spotřebiteli, neboť licence mu to umožňuje. Jde o nesmyslnou administrativní a finančně nákladnou zátěž podnikatelů bez jakýchkoliv efektů.

3) Znění vládního návrhu § 23 odst. 1 : toto ustanovení nemá

Náš návrh na změnu:

V § 23 odst. 1 doplnit o další písm. f) ve znění:

„Výrobci elektřiny z obnovitelných zdrojů mají, pokud o to požádají a pokud splňují podmínky stanovené prováděcím právním předpisem, podmínky obsažené v Pravidlech provozování přenosové soustavy a Pravidlech provozování distribuční soustavy, právo k přednostnímu připojení svého zdroje elektřiny k přenosové nebo distribučním soustavám za účelem přenosu nebo distribuce.“

Odůvodnění:

Jde o jednu z podpor pro zvýhodnění výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů před připojování jiných zdrojů elektrické energie dle zvláštního právního předpisu ^{x)}
Zákon o podpoře obnovitelných zdrojů energie

V čl. 15 Směrnice **2009/72/ES** v odst. 3. se stanoví: Členský stát od provozovatelů soustavy požaduje, aby předispečinku výrobních zařízení využívajících obnovitelné zdroje energie jednali v souladu s článkem 16 směrnice 2009/28/ES.

4) Znění vládního návrhu § 23 odst. 2 písm. q): „vybavit výrobu elektřiny s instalovaným výkonem 100 kW a více zařízením umožňujícím dispečerské řízení výroby elektřiny,“

Náš návrh na změnu:

V § 23 odst. 2 písm. q) změnit tak, že na konci textu místo čárky bude středník a následným textem:

„ toto se nevztahuje na výroby elektřiny využívající energii vody s instalovaným výkonem do 1 MW,“.

Odůvodnění:

Jde o nové ustanovení, které svým rozsahem je neobvyklé, je enormně technicky a administrativně náročné a to především pro malé energetické zdroje. U malých vodních elektráren je to technicky obzvláště náročné, neboť u těchto vodních elektráren nejsou možné pouze zásahy do elektrických částí výroben, ale musí tomu odpovídat i vlastní technické vybavení. Mnoho starších vodních elektráren nemá automatizovaný systém řízení, který by umožňoval takovéto dispečerské řízení, tedy ovládání výkonu provozovatelem distribuční soustavy. Je zcela proti logice a fyzikálním zákonům, aby malý výrobní zdroj elektřiny, zpravidla na konci sítě, mohl jakkoliv ovlivnit celou distribuční síť, neboť takto vyrobená elektrická energie se zužitkovává pouze v nejbližším okolí výroby. U vodních elektráren jde rovněž o jeden ze stabilizačních prvků sítě, neboť malá vodní elektrárna není zdrojem

špičkování v síti, nepůsobí negativně na síť. Naopak jde o decentralní zdroj elektrické energie, kde se nemusí elektrická energie složitě převádět do vysokého napětí a následně zpět do nízkého napětí, čímž dochází k výrazným ztrátám. V důvodové zprávě navrhovatel uvádí, že počet výroben elektřiny s nízkým instalovaným výkonem narůstá a mohou významným způsobem působit na bezpečnost a spolehlivost provozování části nebo celé elektrizační soustavy. Takovéto obecné konstatování je zcela nepravdivé. Pokud by tomu tak skutečně bylo, nemohl by investor takovéto výrobní zařízení vůbec povolit, neboť byl to právě provozovatel distribuční sítě, který s výstavbou souhlasil s tím, že to nebude mít negativní vliv na distribuční síť. V opačném případě měl provozovatel distribuční sítě vydat negativní stanovisko s ohledem připojení výroby k energetické síti. Tyto malé výroby elektřiny, především malé vodní elektrárny, jsou pro energetickou síť vhodným doplňkem. Proto navrhuje, aby daná povinnost podléhat dispečerskému řízení byla stanovena od 1 MW instalovaného výkonu.

U decentralizovaných technologií obnovitelných zdrojů energie je nutno podporovat fázi demonstrace a uvádění na trh. Přechod k decentralizované výrobě energie má mnoho výhod, včetně využití místních zdrojů energie, lepšího zabezpečení dodávek energie na místní úrovni, kratší přepravní vzdálenosti a nižší ztráty při přenosu energie. Tato decentralizace napomáhá také rozvoji a soudržnosti společnosti, neboť vytváří zdroje příjmů a pracovní místa na místní úrovni. (Směrnice 2009/28/ES bod 6 úvodního ustanovení).

5) Znění vládního návrhu § 26 odst. 5: „Technický dispečink provozovatele přenosové soustavy a technické dispečinky provozovatelů distribučních soustav jsou v případě ohrožení bezpečného a spolehlivého provozu oprávněni při dispečerském řízení omezovat výrobu elektřiny ve výrobních elektřinách. Omezení výroby elektřiny ve výrobních s kombinovanou výrobou elektřiny a tepla může být prováděno nejvýše v rozsahu neohrožujícím dodávky tepla.“

Náš návrh na změnu:

V ust. § 26 odst. 5 slova „... v případě ohrožení bezpečného a spolehlivého provozu ...“ nahradit slovy „... v případech uvedených v § 25 odst. 1 písm. d) bod 1 – 9 ...“.

Odůvodnění:

Navrhovatel odkazuje pouze na článek 15 Směrnice 2009/72/ES. Žádné další zdůvodnění zde není. Domníváme se, že pouhá konstatace o ohrožení bezpečného a spolehlivého provozu je až příliš vágní a zasluhuje si určitou specifikaci. Obdobná specifikaci v zákoně již existuje, tedy je vhodné se na ni pouze odvolat. V článku 15 odst. 2. Směrnice se stanoví:

„Dispečink výrobních zařízení a rozhodování o využití propojovacích vedení se provádí na základě kritérií, která schvalují národní regulační orgány, pokud jsou k tomu příslušné, a která musí být objektivní a veřejně přístupná a musí být uplatňována nediskriminačním způsobem, aby bylo zajištěno řádné fungování vnitřního trhu s elektřinou. Přihlíží se k ekonomické prioritě elektřiny z dostupných výrobních zařízení nebo přenosů z propojovacích vedení, jakož i k technickým omezením soustavy.“

Nedílnou přílohou tohoto zákona by měly být i návrhy vyhlášek a dalších podzákoných norem, které by uvedené problémy řešily. V daném případě dávají poslanci bílým šek výkonným orgánům k jakékoliv úpravě, neboť znění zákona se dá vykládat různými názory.

6) Znění vládního návrhu § 90 odst. 3): „Za přestupek uvedený v odstavci 1 písm. a) až v) nebo w) nebo odstavci 2 se uloží pokuta až do výše 100 000 Kč. Za přestupek uvedený v odstavci 1 písm. x) nebo y) se uloží pokuta až do výše 500 000 Kč.“

Náš návrh na změnu:

V § 90 odst. 3) vložit slovo „může“ za znění „... nebo odstavci 2 se ...“ a za znění“ ... písm. x) nebo y) se ...“ tak, že znění bude znít: „Za přestupek uvedený v odst. 1 písm. a) až v) nebo w) nebo odstavci 2 se může uložit pokuta až do výše 100 000 Kč. Za přestupek uvedený v odstavci 1 písm. x) nebo y) se může uložit pokuta až do výše 500 000 Kč.“. Tuto změnu navrhuje i u ostatních ustanovení hlavy třetí SPRÁVNÍ DELIKTY.

Odůvodnění:

Je nutné uvést do souladu se současnými principy správního trestání, avšak včetně principu chápání sankce jako řešení ultima ratio (nejzazší). V případě navrhovaného ustanovení tomu tak není a trestání je povinností státního orgánu bez možnosti např. upuštění od potrestání při nepatrném přestupku či jeho důsledku, nebo při okamžitém odstranění nedostatku či bezodkladném splnění nařízených opatření k nápravě.